

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Nc/1/2017
Identifikačné číslo spisu:	2307206948
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:2307206948.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Danice Kočíčkovej, v spore žalobcu I. M., bývajúceho v V., zastúpeného OK advokátska kancelária, s.r.o., Bajkalská 21/A, Bratislava, proti žalovanému Ing. F. F., bývajúcemu v U., zastúpenému Čibrik & Blazsek, advokátska kancelária s.r.o. Šaľa, hlavná 17, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 15 C 278/2007, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trnave z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp.zn. 23 Co 203/2017, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Trnave JUDr. Iveta Jankovičová, JUDr. Gabriela Brišková a JUDr. Zlatica Javorová n i e s ú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp.zn. 23 Co 203/2017.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 15 C 278/2007 vzniesol žalobca námietku zaujatosti sudkyň Krajského súdu v Trnave, JUDr. Ivety Jankovičovej, JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Zlaticy Javorovej. Poukázal na to, že požiadal o informáciu, v akom zložení bude rozhodovať senát krajského súdu o jeho odvolaní vo veci vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 15 C 278/2007. Po oboznámení so zložením senátu v predmetnej veci dospel k záveru, že senát v zložení namietaných sudkyň má opätovne rozhodovať vo veci náhrady trov konania, napriek tomu, že už v zrušujúcom uznesení sp.zn. 10 Co 263/2015 vyslovil právny názor. Poukázal v tomto smere na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 44/2013 a v ňom uvedený právny záver.

2. Namietané sudkyne uviedli (sudkyňa JUDr. Gabriela Brišková je dlhodobo práceneschopná), že sa necítia byť zaujaté. Predmetná vec bola predložená na rozhodnutie v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Jankovičovej, členiek senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a JUDr. Gabriely Briškovej. Tento senát rozhodoval vo veci uznesením sp.zn. 10 Co 263/2015 zo dňa 22. júna 2016, kedy rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec v časti (trov konania) vrátil na ďalšie konanie. V takomto

zložení senátu rozhodol vzhľadom na prerozdelenie vecí po odchádzajúcom členovi senátu Mgr. Dušanovi Čimovi na základe Opatrenia predsedu Krajského súdu v Trnave Spr. 742/15 zo dňa 31. decembra 2015 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov vygenerovaním sudcu spravodajcu namiesto Mgr. Čima s poukazom na bod II Dodatku č. 18 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2015, a to, že prerozdelené veci prejedná a rozhodne senát v zložení vygenerované sudkyne JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková. Podľa potvrdenia z elektronickej podateľne bola vygenerovaná nová sudkyňa JUDr. Iveta Jankovičová a nové zloženie senátu bolo JUDr. Iveta Jankovičová, predsedníčka senátu a JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková ako členky senátu. Podľa bodu 3 Všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a prideľovania vecí platných na všetkých úsekoch Krajského súdu v Trnave pre rozvrh práce na rok 2017 (Všeobecné zásady zapisovania), veci zrušené odvolacím súdom a vrátené súdu prvej inštancie a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania sa zapisujú do registra tomu odvolaciemu senátu (vrátane senátu ustanoveného ad hoc), ktorý vec zrušil pod novou spisovou značkou. Súvislosť s pôvodnou vecou sa vyznačí v poznámke. Senát v zložení JUDr. Iveta Jankovičová, predsedníčka senátu a JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková ako členky senátu uznesením sp.zn. 10 Co 263/2015 zo dňa 22. júna 2016, kedy rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie, preto podľa bodu 3 Všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a prideľovania vecí platných na všetkých úsekoch Krajského súdu v Trnave pre rozvrh práce na rok 2017, vo veci 23 Co /203/2017 má rozhodovať v tom istom zložení. Záverom uviedli, že sa nestotožňujú s argumentom v námietke zaujatosti s poukazom na rozhodnutie ÚS SR II. US 44/2013.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudkyň Krajského súdu v Trnave z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

4. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

5. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

7. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

8. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú

ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

9. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

10. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravdливо.

11. V danom prípade je námietka zaujatosti sudkyň Krajského súdu v Trnave zo strany žalobcu odôvodňovaná tým, že tieto vyslovili už vo veci svoj právny názor, keď v zrušujúcom uznesení uviedli, že súd má postupovať pri rozhodovaní o trovách konania podľa platnej a účinnej právnej úpravy. Okolnosť, že sudca vyjadrí v rozhodnutí svoj právny názor nemôže byť tou, ktorá ho diskvalifikuje ako zaujatého vo veci rozhodovať.

12. Ustanovenie § 49 ods. 3 CSP uvádza, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

13. Podľa § 391 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie ďalej postupovať.

14. Ak žalobca poukazoval na hore označené uznesenie ústavného súdu, najvyšší súd musí konštatovať, že výklad, ktorý žalobca zvolil, nie je súladný s obsahom rozhodnutia, naopak si protirečí. Ústavný súd vzhliadol na námietku zaujatosti namietaných ústavných sudcov na jednej strane zo širokého hľadiska politicky-historických súvislostí, na strane druhej z opakovane prezentovaného právneho názoru na zásadnú otázku. Sám však uvádza, že „uplatnenie práva na odlišné stanovisko samo osebe nemôže byť dôvodom na vylúčenie disontujúceho sudcu v konaní, ktoré má súvislosť s konaním, v ktorom vyjadril svoj odlišný názor“ (bod 32 hore prezentovaného uznesenia ústavného súdu).

15. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol, že sudkyne Krajského súdu v Trnave JUDr. Iveta Jankovičová, JUDr. Gabriela Brišková a JUDr. Zlatica Javorová nie sú v danom prípade vylúčené z prejednávania a rozhodovania danej veci.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.